

**ŽMONIŲ SU NEGALIA TEISIŲ STEBĖSENOS KOMISIJA
PRIE LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIAUS TARNYBOS**

**2021 M. BALANDŽIO 28 D. POSĖDŽIO
PROTOKOLAS**

2021-05-03 Nr. *NKP-4*

Vilnius

Posėdis vyko 2021 m. balandžio 28 d., 14.00 – 16.00 val., Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (Gedimino pr. 11, Vilnius) nuotoliniu būdu Microsoft „Teams“ platformoje.

Dalyvavo: Žmonių su negalia teisių stebėsenos komisijos (toliau – Komisija) nariai: Kristina Dūdonytė, Dalia Mikalauskaitė, Aidas Gudavičius, Palangos sutrikusios psichikos žmonių globos bendrijos pirmininkė Anė Petrikenė, Palangos neįgaliųjų draugijos pirmininkas Antanas Šiupinys, administracijos direktoriaus pavaduotoja Violeta Staskonienė, Socialinės rūpybos skyriaus vedėjo pavaduota Renata Jucienė, Palangos miesto savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyriaus vedėja Irena Šatkauskienė.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl 2021 m. balandžio 28 d. Komisijos posėdžio sekretoriaus išrinkimo.
2. Dėl neįgaliųjų socialinės integracijos Palangos miesto savivaldybėje.
3. Kiti klausimai.

1. **SVARSTYTA.** Dėl 2021 m. balandžio 28 d. Komisijos posėdžio sekretoriaus išrinkimo.

NUTARTA. Aidą Gudavičių išrinkti 2021 m. balandžio 28 d. Komisijos posėdžio sekretoriumi (bendru sutarimu).

2. **SVARSTYTA.** Dėl neįgaliųjų socialinės integracijos Palangos miesto savivaldybėje.

Komisijos pirmininkė Kristina Dūdonytė susirinkimo dalyviams pristatė Komisijos įstatymines funkcijas ir teises ir paklausė su kokiomis problemomis susiduriama, užtikrinant lygias galimybes žmonėms su negalia ir jų šeimų nariams Palangos miesto savivaldybėje.

Aidas Gudavičius paklausė savivaldybės atstovų, ar jie žino, kiek jų savivaldybėje yra žmonių su negalia? Irena Šatkauskienė atsakė, kad tikslios statistikos Palangos miesto savivaldybė neturi. Aidą Gudavičius paklausė, ar duomenis apie teikiamas paslaugas galima rasti savivaldybės tinklalapyje, ar informacija platinama per socialinius darbuotojus? Irena Šatkauskienė atsakė, kad informacija yra pateikiama ir tinklalapyje bei visada galima skambinti į socialinių paslaugų centrą. Jie suteikia visą informaciją. Irena Šatkauskienė pristatė šiuo metu vykdomą projektą dėl asmeninio asistento pagalbos neįgaliesiems. Šiuo metu asmeninio asistento pagalbą teikia Klaipėdos miesto nevyriausybė organizacija dvylikai neįgaliųjų. Aidą Gudavičius paklausė, ar Palangos miesto savivaldybėje teikiamos ilgalaikės socialinės globos paslaugos, ar savivaldybė šias paslaugas perka iš kitos savivaldybės? Irena Šatkauskienė atsakė, kad dienos socialinę globą teikia socialinių paslaugų centras, o jei reikalinga ilgalaikė globa, tai nukreipiama į kitos savivaldybės globos namus. Renata Jucienė papildė, kad asmuo turi teisę pasirinkti į kuriuos globos namus jis nori gyventi. Palangos mieste yra globos namai senyvo amžiaus asmenims su negalia, 40 vietų. Suaugusiems ten irgi teikiama globa tik nespecializuota. Jeigu žmogus turi proto negalią, tuomet jis siunčiamas į globos namus kitoje savivaldybėje.

Kristina Dūdonytė paklausė, kaip vyksta asmeninio asistento projektas, ar neatsiranda problemų, ar patys žmonės patenkinti tuo, ką gauna, ar užtikrinama tai, kad jie galėtų pasirinkti, kada jie nori pagalbos, kur jie nori pagalbos bei kaip ta pagalba turėtų būti suteikta? Irena Šatkauskienė atsakė, kad įsibėgėjo paslaugos teikimas. Pradžioje dalis žmonių varžėsi, artimieji tiesiog nenorėjo tos pagalbos iš šalies, bet kai pabandė, kaip tai veikia, tai iš tikro ta paklausa dabar yra ir buvo besibaigiantis finansavimas projekto, tai buvo sulaukta nemažai pageidavimų pratęsti tą paslaugą. Jau vieną mėnesį iš savivaldybės biudžeto lėšų finansavom, po to gavome dar papildomą ES finansavimą iki liepos mėnesio ir dabar nuo liepos 1 dienos yra asmeninio asistento paslauga įtraukta į socialinių paslaugų katalogą ir turėtų būti finansuojama iš valstybės lėšų. Tik tai dar nėra poįstatyminių aktų. Iš tikrųjų šioje vietoje neramu, kaip vyks perėjimas pasibaigus tam projektui, pasibaigus finansavimui, ar suspės iš karto sklandžiai prie to valstybės finansavimo, kad paslauga nenutruktų. Prieš pasirašant sutartį kiekvieną kartą yra atliekamas poreikio vertinimas ir tikrai valandos yra labai skirtingos, nes vieniems reikia ne daug valandų, o yra asmenų, kurie nori ir dirbti su to asistento pagalba, tad vykdo darbinę veiklą.

Antanas Šiupinys pristatė, kad pas juos žmonės yra su fizine negalia. Jie nori daugiau bendravimo, daugiau susitikimų. Turim ir literatus, ir meno kolektyvą, amatų būrelis, individuali pagalba anksčiau vadinta asmeninio asistento pagalba. Kai turi palydėti, pavėžėti žmogų. Vykdomė socialinės reabilitacijos projektą, esam dvi organizacijos. Užtenka pas mus veiklų. Palangoje veikia trečio amžiaus

universitetas, kur mūsų žmonės irgi randa užimtumą. Pas mus ateina ir sutrikusio intelekto keli žmonės. Jie visiškai normaliai jaučiasi ir mes juos normaliai priimame.

Aidas Gudavičius paklausė, ar yra teikiama trumpalaikė socialinė globa taip kaip atokvėpio paslaugos? Irena Šatkauskienė atsakė, kad socialinių paslaugų centras teikia šias paslaugas tik poreikis kol kas dar nėra išreikštas. Galbūt ir žmonės dar nesikreipia konkrečiam laikui palikti asmenis, o šiaip dienos centre lankosi neįgalieji, kurie yra nuolatiniai lankytojai. Aidas Gudavičius paklausė kiek procentų biudžete Palangos miesto savivaldybė skiria socialiniai ir švietimo sritims. Irena Šatkauskienė atsakė, kad švietimo sričiai dabar tiksliai negali pasakyti, bet socialiniai sričiai yra skiriama apytiksliai milijonas septyniasdešimt du tūkstančiai, o visas Palangos miesto savivaldybės biudžetas yra apie 24 milijonus eurų. Violeta Staskonienė papildė, kad socialinių paslaugų centre teikiama apie 16 ar 17 paslaugų rūšių. Žmonės apie teikiamas socialines paslaugas gali sužinoti socialiniuose tinkluose, interneto svetainė, vietiniame laikraštyje. Per mėnesį pasirodo 2 arba 3 straipsniai apie įvairias savivaldybės veiklas tame tarpe ir socialines.

Kristina Dūdonytė paklausė su kokiomis kliūtimis susiduriama pritaikant aplinką neįgaliesiems? Violeta Staskonienė atsakė, kad Palangos miesto savivaldybė per pastaruosius metus pasistatė naujų kultūros, sporto ir įvairiausių paskirties pastatų. Visi naujai statyti ar rekonstruoti pastatai yra pritaikyti ne tik judėjimo negalia turintiems, bet ir neregiam. Senesni objektai nėra pilnai pritaikyti. Savivaldybės kultūrinės įstaigos, muziejai, sporto stadionas ir baseinas yra pilnai pritaikyti neįgaliesiems. Pritaikomos gatvės, formuojami nuolydžiai ir vedimo linijos žmonėms su regos negalia. Kristina Dūdonytė taip pat paklausė, ar transportas Palangoje taip pat prieinamas? Violeta Staskonienė atsakė, kad viešasis transportas yra pritaikytas žmonėms su negalia.

Aidas Gudavičius priminė, kad yra priimta Europos prieinamumo aktas, kurio nuostatos turi būti perkeltos į nacionalinę teisę ir visų viešojo administravimo įstaigų internetiniai tinklalapiai turi būti pritaikyti neįgaliesiems. Pritaikymas turi būti ne vien tik formalus, bet turi būti užtikrinama, kad informacija būtų prieinama visoms negalioms. Tuo pačiu Aidas Gudavičius paklausė ar Palangos miesto savivaldybėje yra planų teikti informaciją lengvai suprantama kalba? Violeta Staskonienė atsakė, kad pasitikslins.

Kristina Dūdonytė paklausė apie vaikų su negalia ugdymą, ar visi yra įtraukti į bendro ugdymo erdves? Ar dar yra specialiosios mokyklos ir kaip vyksta šis procesas? Irena Šatkauskienė atsakė, kad Palangos mieste Baltijos pagrindinė mokykla yra labiau pritaikyta asmenims su negalia. Violeta Staskonienė papildė, kad iki 10 klasių priimami visi su negalia, dar yra ir specializuotos klasės ten kur daugiau moksleivių, o kur vienas, kitas klasėje tai jie integruojami su asmeniniais asistentais. Vienas iš darželių

yra pritaikytas vaikams su negalia. Šiuo metu atnaujinama ir miesto gimnazija, kuri bus pritaikyta pilnai moksleiviams su negalia. Aidas Gudavičius paklausė, kiek iš viso yra mokyklų Palangos miesto savivaldybėje? Violeta Staskonienė atsakė, kad 5. Aidas Gudavičius priminė, kad nuo 2024 m. įsigalios Švietimo įstatymo pataisos, kur ugdymo įstaiga nebegalės atsisakyti priimti vaiko dėl to, kad ji nėra pritaikyta ir paklausė, ar savivaldybė planuoja pritaikyti ir kitas mokyklas. Violeta Staskonienė atsakė, kad Vlodo Jurgučio ir Baltijos pagrindinė mokykla yra pritaikytos. Dėl mokyklos Šventosios gyvenvietėje reikėtų pasitikslinti, tačiau planuojama, kad visos mokyklos bus pritaikytos neįgaliesiems. Aidas Gudavičius paklausė, ar Palangos miesto savivaldybė teikia pavėžėjimo paslaugas? Violeta Staskonienė atsakė, kad taip.

Kristina Dūdonytė paklausė, kokios problemos yra žmonėms su negalia darbo rinkoje? Irena Šatkauskienė atsakė, kad šiuo metu yra skatinamas socialiai atsakingas verslas. Dalia Mikalauskaitė paklausė, ar pati savivaldybė kažkuo prisideda prie šio proceso, ar tai tik verslo rūpestis – nes užtikrinti žmonėms su negalia lygias galimybes atviroje bendruomenėje yra savarankiška savivaldybės funkcija, tai ar kiek nors savivaldybė prisideda prie to, kad žmogus su negalia gyventų ir dirbtų lygiai su kitais? Violeta Staskonienė atsakė, kad laukiama poreikio, kad kas išreikštų norą, pageidavimą, kad nori dirbti ir jeigu pasikreiptų pagalbos, tai tada taip. Bet, kad ieškoti ir kažkaip siūlyti, tikrai tokio poreikio nebuvo, nes Palangoje įvairios veiklos labai daug yra. Palanga yra specifinė, dauguma žmonių dirba tik keletą mėnesių per metus, kitą visą laiką jie poilsiauja ir ruošiasi kitam poilsio sezonui. Tiesiog nėra išreikšta, kad neįgalusis norėtų dirbti ir jam būtų reikalinga pagalba. Antanas Šiupinys papildė, kad yra Palangoje Užimtumo tarnyba, kuri registruoja visus neįgaliuosius. Mes irgi draugaujame su užimtumo tarnyba, esame pasirašę sutartį. Pas mus žmonės daugiau senyvo amžiaus, o jei pasitaiko jaunesnis, tai jis ir įsidarbina. Dalia Mikalauskaitė paklausė, ar tie, kurie dirba su asmeninio asistento pagalba atviroj ar segreguotoje darbo rinkoje, ar bet kur, kur tik įsidarbina? Irena Šatkauskienė atsakė, kad konkrečios statistikos savivaldybė neturi. Dėl žmonių su negalia skaičiaus Palangos savivaldybėje Irena Šatkauskienė taip pat papildė, kad planavo kreiptis į Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba su prašymu pateikti informaciją, kam Palangoje yra nustatyti specialieji poreikiai ir kas turi negalią. Aidas Gudavičius papildė, kad savivaldybė turi žinoti visus savo gyventojus ir visus jų poreikius. Kiekvienas socialinis darbuotojas savo apskrityje ar teritorijoje turi žinoti visus neįgaliuosius ir patikrinti, ar užtikrinamos elementarios buities sąlygos. Dalia Mikalauskaitė paragino savivaldybės atstoves, kad nereikia laukti, kol žmogus su negalia pasikreips - pagal galiojančius teisės aktus, jūs patys turite prieiti prie jo, išsiaiškinti jam suprantama forma jo poreikius ir užtikrinti jam lygias galimybes visose gyvenimo veiklose. Aidas Gudavičius paminėjo, kad šiuo metu esant koronaviruso sukeltai pandemijai.

savų žmonių žinojimas yra labai svarbus, nes galbūt kažkiek žmonių su negalia išvis nesulaukė jokios pagalbos ir mirė savo namuose vieni. Dalia Mikalauskaitė dar norėjo išsiaiškinti, kaip žmonės su negalia gyveno pirmo karantino metu, su kokiais problemomis susidūrė? Irena Šatkauskienė atsakė, kad minimalus laikotarpis, kurio metu socialinių paslaugų centras neteikė paslaugų. Viso karantino metu buvo teikiamos socialinės paslaugos tiems asmenims, kurie neturi kur palikti savo artimųjų. Socialinių paslaugų centras paslaugas vykdė maksimaliai, kiek buvo įmanoma pirmojo karantino metu ir kad būtų visiškoje būdoje palikti neįgalieji - taip nebuvo. Violeta Staskonienė papildė, kad socialinių paslaugų centras nebuvo nutraukęs paslaugų teikimo į namus. Savanoriai taip pat teikė pagalbą. Irena Šatkauskienė paminėjo, kad svarbu sukurti žmonėms sąlygas gyventi savo aplinkoje. Nevyriausybių organizacijų veikla Palangoje, išskyrus dirbančias su žmonėmis su negalia, nėra aktyvi. Anė Petrikienė papildė, kad labai trūksta bendradarbiavimo tarp nevyriausybinių organizacijų ir kitų institucijų, o kartais pastebima ir tarpusavio konkurencija. Aidas Gudavičius paklausė, ar Palangos savivaldybėje yra Neįgaliųjų reikalų komisijos, kurią sudaro atstovai iš NVO ir iš savivaldybės ir kurios priima įvairius, asmenims su negalia reikalingus sprendimus? Anė Petrikienė atsakė, kad yra. Aidas Gudavičius paklausė ar Neįgaliųjų reikalų komisija vykdo kažkokią veiklą ar yra daugiau tik formalumas? Renata Jucienė atsakė, kad Neįgaliųjų reikalų komisija veikia pasyviai. Aidas Gudavičius pasiūlė į sprendimų priėmimą įtraukti pačių neįgaliųjų organizacijų atstovus.

Dalia Mikalauskaitė paklausė, kokia pagalba yra teikiama žmonėms su negalia, kad jie, netekę artimųjų, su pagalbomis gyventų savo namuose ir nepatektų į globos namus? Renata Jucienė atsakė, kad yra teikiama pagalba į namus, įvertinamas jos poreikis, jei jis sugeba kažkiek gyventi savo namuose. Jei asmuo yra nesavarankiškas, siūlome globos namus. Dalia Mikalauskaitė paklausė kiek yra neveiksnių žmonių Palangoje? Renata Jucienė atsakė, kad apie 40. Globėjais dažniausiai būna artimieji arba žmogus, kuris sutinka prižiūrėti, o jei artimieji neapsiima globoti, tuomet perkeliama į globos namus. Yra atvejų kai globos namai paskiriami globėju.

NUTARTA. Palangos miesto savivaldybės atstovai planuoja artimiausiu metu sužinoti žmonių su negalia statistiką, mėgins atnaujinti Neįgaliųjų reikalų komisijos veiklą.

Komisijos pirmininkė

Kristina Dūdonytė

Komisijos sekretorius

Aidas Gudavičius